

**UJEDINJENI
NARODI**

Međunarodni sud za krivično gonjenje
osoba odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriju bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-06-90-T

Datum: 11. studenog 2009.

Izvornik: engleski

PRED RASPRAVNIM VIJEĆEM I

U sastavu: sudac Alphons Orie, predsjedavajući
sudac Uldis Ķiniš
sudac Elizabeth Gwaunza

Tajnik: g. John Hocking

Odluka od: 11. studenog 2009.

TUŽITELJ

protiv

**ANTE GOTOVINE
IVANA ČERMAKA
MLADENA MARKAČA**

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTJEVU OPTUŽENOG IVANA ČERMAKA DA SE U SPIS
UVRSTE IZJAVE DVOJE SVJEDOKA NA TEMELJU PRAVILA 92BIS**

I

**ODLUKA PO TREĆEM ZAHTJEVU OPTUŽENOG IVANA ČERMAKA
DA SE ZA SVJEDOKE IC-12 I IC-16 ODREDE ZAŠTITNE MJERE**

Tužiteljstvo:

g. Alan Tieger
g. Stefan Waespi

Obrana Ante Gotovine:

g. Luka Mišetić
g. Gregory Kehoe
g. Payam Akhavan

Obrana Ivana Čermaka

g. Steven Kay, QC
g. Andrew Cayley
gđa Gillian Higgins

Obrana Mladena Markača

g. Goran Mikuličić
g. Tomislav Kuzmanović

I. HISTORIJAT POSTUPKA

1. Dana 22. rujna 2009. godine Čermakova obrana zatražila je uvrštavanje u spis jedne izjave svjedoka IC-12 i jedne izjave svjedoka IC-16 na temelju pravila 92*bis* Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik).¹ Dana 6. listopada 2009. godine tužiteljstvo je podnijelo odgovor u kojemu se djelomično usprotivilo Zahtjevu na temelju pravila 92*bis*.²
2. Dana 22. rujna 2009. godine Čermakova obrana zatražila je i da se za svjedoke IC-12 i IC-16 odrede zaštitne mjere pseudonima, a za njih i njihove izjave zapečaćen status.³ Dana 6. listopada 2009. godine tužiteljstvo je podnijelo odgovor u kojemu se nije usprotivilo Zahtjevu za zaštitne mjere.⁴
3. Gotovinina i Markačeva obrana nisu odgovorile ni na Zahtjev na temelju pravila 92*bis* ni na Zahtjev za zaštitne mjere.

II. ARGUMENTI STRANA U POSTUPKU

(a) Zahtjev na temelju pravila 92*bis* i Odgovor na Zahtjev na temelju pravila 92*bis*

4. Čermakova obrana tvrdi da bi te izjave svjedoka trebalo uvrstiti u spis na temelju pravila 92*bis* Pravilnika zato što su kumulativne u odnosu na dokaze koji su generalno već podnijeti radi uvrštavanja u spis u ovom predmetu. Čak i ako se izjave djelomično odnose na djela i ponašanje g. Čermaka, te reference nisu predmet spora i tužiteljstvo se neće oslanjati na te izjave da bi utvrdilo kaznenu odgovornost g. Čermaka.⁵ Obrana

¹ Zahtjev optuženog Ivana Čermaka da se u spis uvrste izjave svjedoka IC-12 i IC-16 na temelju pravila 92*bis*, 22. rujna 2009. (dalje u tekstu: Zahtjev na temelju pravila 92*bis*), par. 1, 15.

² Odgovor tužiteljstva na Zahtjev Ivana Čermaka da se u spis uvrste izjave dvoje svjedoka na temelju pravila 92*bis*, 6. listopada 2009. (dalje u tekstu: Odgovor na Zahtjev na temelju pravila 92*bis*), par. 3, 6.

³ Treći zahtjev optuženog Ivana Čermaka da se za svjedoke IC-12 i IC-16 odrede zaštitne mjere, 22. rujna 2009. (dalje u tekstu: Zahtjev za zaštitne mjere), par. 2, 12.

⁴ Odgovor tužiteljstva na Treći zahtjev Ivana Čermaka da se za svjedoke IC-12 i IC-16 odrede zaštitne mjere, 6. listopada 2009. (dalje u tekstu: Odgovor o zaštitnim mjerama), par. 2.

⁵ Zahtjev, par. 12-13.

Prijevod

nadalje tvrdi da su te izjave valjano potvrđene i ovjerene u skladu s pravilom 92bis Pravilnika.⁶

5. Tužiteljstvo je uložilo prigovor samo na prve dvije rečenice paragrafa 12 izjave svjedoka IC-16, ali se ne protivi ostatku Zahtjeva na temelju pravila 92bis.⁷ Ono tvrdi da obje izjave sadrže reference na djela i ponašanje g. Čermaka. Međutim, izuzev prvih dviju rečenica u paragrafu 12 izjave svjedoka IC-16, te reference nisu relevantne niti imaju dokaznu vrijednost za neko sporno pitanje u ovom predmetu.⁸ S druge strane, prve dvije rečenice paragrafa 12 izjave svjedoka IC-16 odnose se, po mišljenju tužiteljstva, na relevantno i važno pitanje među stranama u postupku, naime, na ulogu g. Čermaka u Kninu, odnosno na njegov položaj nadređenog i njegov navodni propust da poduzme potrebne i razumne mjere.⁹ Tužiteljstvo tvrdi da čak i ako su te dvije rečenice kumulativne u odnosu na dokaze koji su već predočeni u ovom predmetu i premda se tužiteljstvo ne bi oslanjalo na te dokaze da utvrdi kaznenu odgovornost g. Čermaka, to nije dopuštena iznimka u smislu pravila 92bis Pravilnika.¹⁰

(b) Zahtjev za zaštitne mjere i Odgovor na Zahtjev za zaštitne mjere

6. Čermakova obrana smatra da zaštitne mjere trebaju biti odobrene i za svjedoka IC-12 i za svjedoka IC-16, jer je njihov strah za vlastitu sigurnost i sigurnost njihovih obitelji, ako njihov identitet u ovom predmetu bude objelodanjen u javnosti, objektivno utemeljen.¹¹ Ona tvrdi da bi oba svjedoka, hrvatski Srbi koji trenutno žive u Hrvatskoj, s obzirom na njihovu dob i zdravstveno stanje, mogla imati velikih nevolja zbog reakcija na njihovo svjedočenje, koje bi moglo izazvati antagonizam u njihovoj okolini ili okolini njihovih obitelji.¹²

7. Tužiteljstvo nije imalo prigovora na Zahtjev za zaštitne mjere.¹³

⁶ Zahtjev, par. 2, 4-6, dodaci A, B.

⁷ Odgovor, par. 3, 6.

⁸ Odgovor, par. 2-3.

⁹ Odgovor, par. 3.

¹⁰ Odgovor, par. 4-5.

¹¹ Zahtjev za zaštitne mjere, par. 2-3, 7, 9-12, dodaci A, B.

¹² Zahtjev za zaštitne mjere, par. 9-10, dodaci A, B.

¹³ Odgovor na Zahtjev za zaštitne mjere, par. 2.

III. MJERODAVNO PRAVO

8. Na temelju pravila 92bis(A) Pravilnika, Raspravno vijeće može prihvatiti, djelomično ili u cijelosti, svjedočenje nekog svjedoka u obliku pismene izjave umjesto usmenog svjedočenja kad se njima dokazuje nešto drugo, a ne djela i ponašanje optuženog za koje se on tereti u optužnici. Pravilo 92bis(A) Pravilnika stoga isključuje i uvrštavanje u spis djela i ponašanja optuženog za koja se on tereti u optužnici, a koja bi ga činila odgovornim za djela i ponašanje drugih.¹⁴ Izrazu “djela i ponašanje” treba dati značenje “postupci i vladanje optuženog”.¹⁵ Među čimbenicima koji idu u prilog prihvaćanju svjedočenja u obliku pismene izjave jesu da ono ima kumulativni karakter i da govori o relevantnom povijesnom, političkom ili vojnom kontekstu.¹⁶ Jedan od čimbenika koji ne ide u prilog takvom prihvaćanju jest da strana može pokazati da je ta pismena izjava zbog svoga karaktera i izvora nepouzdana.¹⁷ Da bi neki dokument bio uvršten u spis, moraju biti ispunjeni opći uvjeti pravila 89(C) i (D).

9. Pravilo 75(A) Pravilnika dopušta Raspravnom vijeću da naloži odgovarajuće mjere za zaštitu privatnosti i za zaštitu žrtava i svjedoka, pod uvjetom da one nisu u suprotnosti s pravima optuženog. Pravilo 75(B) Pravilnika određuje da zaštitne mjere mogu uključivati, *inter alia*, i dodjelu pseudonima.

10. Kao što je Raspravno vijeće već navelo u nekim prijašnjim odlukama, strana u postupku koja zatraži zaštitne mjere mora pokazati da postoji objektivno utemeljen rizik po sigurnost ili dobrobit svjedoka ili njegove obitelji ako se sazna da je svjedočio na Sudu.¹⁸ Premda odobravanje zaštitnih mjera jest i treba da bude prije izuzetak nego pravilo u slučaju javnog suđenja, kriteriji za odobrenje takvih mjera ne mogu biti previsoki. Na primjer, neprimjenjivanje takvih mjera na osobe koje nisu bile žrtve prijetnji ili maltretiranja kosilo

¹⁴ V. *Tužitelj protiv Galića*, predmet br. IT-98-29-AR73.2, Odluka po Interlokutornoj žalbi u vezi s pravilom 92bis(C), 7. lipnja 2002, par. 9.

¹⁵ *Tužitelj protiv Slobodana Miloševića*, predmet br. IT-02-54-T, Odluka po Zahtevu optužbe za prihvatanje pismenih izjava u skladu sa pravilom 92bis, 21. ožujka 2002, par. 22.

¹⁶ Pravilo 92bis(A)(i)(a) i (b) Pravilnika.

¹⁷ Pravilo 92bis(A)(ii)(b) Pravilnika.

¹⁸ V., na primjer, T. 21787-21789.

Prijevod

bi se sa samom svrhom takvih mjera, a to je zaštita od rizika koji bi mogli proisteći zbog svjedočenja. Kao što je već isticano, Vijeće stoga mora procijeniti rizik, a pri takvoj se procjeni automatski primjenjuje određena razina opreza.¹⁹

IV. DISKUSIJA

(a) Zahtjev na temelju pravila 92bis

11. Oba svjedoka, i svjedok IC-12 i svjedok IC-16, u svojim se izjavama djelomično osvrću na djela i ponašanje g. Čermaka. Svjedok IC-12 u svojoj izjavi daje informacije o nazočnosti g. Čermaka u UN-ovom kompleksu 7. kolovoza 1995. godine. Prve dvije rečenice paragrafa 12 izjave svjedoka IC-16 sadrže informaciju o nazočnosti g. Čermaka u Kninu 7. kolovoza 1995. godine i o nekim njegovim postupcima, na primjer, čišćenju grada i bolničkog kompleksa. Navodni postupci g. Čermaka u Kninu tijekom Operacije "Oluja" i nakon nje relevantni su za utvrđivanje kakve su tada bile ovlasti g. Čermaka, ako ih je uopće imao. Budući da pravilo 92bis isključuje uvrštavanje u spis izjava u kojima se govori o djelima i ponašanju optuženog za koja se on tereti u optužnici, izjave svjedoka IC-12 i IC-16 ne mogu se uvrstiti u spis na temelju toga pravila.

12. Međutim, izjave u kojima se govori o djelima i ponašanju optuženog mogu biti uvrštene u spis na temelju pravila 92ter Pravilnika. Pravilo 92ter Pravilnika navodi ove uvjete: (i) da je svjedok prisutan u sudnici; (ii) da je svjedok na raspolaganju za unakrsno ispitivanje i eventualno ispitivanje od strane sudaca; te (iii) da svjedok potvrdi da pismena izjava ili transkript točno odražava ono što je on rekao u izjavi i što bi izjavio u slučaju ispitivanja. Važan aspekt ovoga pravila jest činjenica da, budući da takvo svjedočenje može sadržavati dokaze o djelima i ponašanju optuženog, suprotna strana ima mogućnost da te dokaze pobije tijekom unakrsnog ispitivanja. Tužiteljstvo se nije usprotivilo uvrštavanju u spis cijele izjave svjedoka IC-12 niti izjave svjedoka IC-16, osim prvih dviju rečenica paragrafa 12. S obzirom na takvo stanje stvari, Vijeće je mišljenja da, ako bi ovi svjedoci stupili pred Međunarodni sud, strane u postupku ne bi imale potrebu da ih ispituju ni o čemu

¹⁹ V., na primjer, T. 18343-18346.

Prijevod

mimo onoga što je rečeno u izjavama, osim o prvim dvjema rečenicama pragrafa 12 izjave svjedoka IC-16.²⁰ Stoga, a s obzirom na to da su oba svjedoka potvrdila svoje izjave u skladu s postupkom predviđenim pravilom 92**bis** Pravilnika, Vijeće odlučuje da ne insistira na formalnim uvjetima pravila 92**ter** Pravilnika, jer je u ovom slučaju njihova svrha zadovoljena. S obzirom na to da su izjave relevantne i da imaju dokaznu vrijednost, Vijeće stoga prihvaća izjave svjedoka IC-12 i izjavu svjedoka IC-16, osim prvih dviju rečenica paragrafa 12 i uvrštava ih u spis na temelju pravila 92**ter** Pravilnika.

(b) Zahtjev za zaštitne mjere

13. Iako svjedocima dosada nisu upućene nikakve prijetnje, Vijeće smatra da postoji rizik da njihove izjave antagoniziraju neke osobe u njihovoj okolini ili okolini njihovih obitelji. Izjave svjedoka IC-12 i IC-16 opisuju kako su s njima postupale hrvatske vlasti nakon Operacije "Oluja". Svjedok IC-2, hrvatski Srbin koji živi u Hrvatskoj i koji je dao izjavu po istom pitanju, bio je žrtva prijetnji.²¹ Povrh toga, svjedoci IC-12 i IC-16 imaju zdravstvenih problema, pa je stoga veći i rizik da negativne reakcije na njihovo svjedočenje budu štetne po njih. Na temelju svega navedenog i s obzirom na to da nije bilo prigovora na Zahtjev za zaštitne mjere, Vijeće ocjenjuje da je Čermakova obrana pokazala da postoji objektivno utemeljeni rizik po sigurnost i dobrobit svjedoka IC-12 i IC-16 ako se sazna da su dali iskaz na ovom Sudu. Stoga će obojici svjedoka biti dodijeljena zaštitna mjera pseudonima, a njihove će izjave biti zapečaćene.

V. DISPOZITIV

14. Iz gore navedenih razloga, na temelju pravila 75, 92**bis** i 92**ter** Pravilnika, Vijeće

ODOBRAVA djelomično Zahtjev na temelju pravila 92**bis**;

UVRŠTAVA u spis, **pod pečatom**, izjavu svjedoka IC-12 od 16. svibnja 2009. godine;

²⁰ V., za sličnu situaciju, *Obrazloženje dodavanja jednog svjedoka na popis svjedoka tužiteljstva i uvrštavanja u spis dva dokumenta*, 27. veljače 2009.

²¹ T. 21787-21789. Činjenica da Čermakova obrana na kraju nije pozvala svjedoka IC-2 da stupi pred Sudsko vijeće ne utječe na valjanost ovakvog rezoniranja.

Prijevod

UVRŠTAVA u spis, **pod pečatom**, izjavu svjedoka IC-16 od 16. svibnja 2009. godine, osim prvih dviju rečenica paragrafa 12;

ODBIJA uvrštenje u spis prvih dviju rečenica paragrafa 12 izjave svjedoka IC-16 od 16. svibnja 2009. godine;

ODOBRAVA Zahtjev za zaštitne mjere;

ZAHTIJEVA od Čermakove obrane da, nakon potrebnog redigiranja, prihvaćene dokumente unese u elektronički sustav za vođenje suđenja u roku od sedam dana od zavođenja ove Odluke; i

ZAHTIJEVA od tajnika da prihvaćenim dokumentima dodijeli broj dokaznog predmeta i o dodijeljenim brojevima obavijesti Vijeće i strane u postupku.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je engleska verzija mjerodavna.

/potpis na izvorniku/
sudac Alphons Orié,
predsjedavajući

Dana 11. studenog 2009.
U Den Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]